

Sag C-430/21**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

14. juli 2021

Forelæggende ret:

Curtea de Apel Craiova (Rumænien)

Afgørelse af:

7. juli 2021

Appellant:

RS

Hovedsagens genstand

En klage vedrørende varigheden af en straffesag, der verserer for Curtea de Apel Craiova, Secția penală și pentru cauze cu minor, Completul de drepturi și libertăți (appeldomstolen i Craiova, afdelingen for straffesager og sager vedrørende mindreårige, dommerkollegiet for rettigheder og friheder), og som er indgivet af appellanten, RS, vedrørende sagsbehandlingstiden med hensyn til en sag om strafferetlig undersøgelse, der foretages af den offentlige anklagemyndighed ved Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția pentru investigarea infracțiunilor din justiție (kassationsdomstol, Rumænien – afdelingen for efterforskning af overtrædelser begået inden for retsvæsenet, herefter »SIJ«).

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

I henhold til artikel 267 TEUF ønsker den forelæggende ret en fortolkning af artikel 2 og artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

Præjudicielle spørgsmål

1) Er princippet om dommeres uafhængighed, der er fastsat i artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU, sammenholdt med artikel 2 TEU og artikel 47 i Den

Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, til hinder for en bestemmelse i national ret som artikel 148, stk. 2, i Rumæniens forfatning, således som Curtea Constituțională (forfatningsdomstol) har fortolket den i sin afgørelse nr. 390/2021, hvorefter de nationale retsinstanser ikke har beføjelse til at efterprøve, om en bestemmelse i national ret, som Curtea Constituțională har erklæret overensstemmende med forfatningen, er forenelig med EU-retten?

2) Er princippet om dommers uafhængighed, der er fastsat i artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU, sammenholdt med artikel 2 TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, til hinder for en bestemmelse i national ret som artikel 99, litra ș), i den rumænske lov nr. 303/2004 om statuten for dommere og offentlige anklagere, hvorefter der kan indledes en disciplinærsag og idømmes disciplinære sanktioner med hensyn til en dommer for dennes manglende overholdelse af domme afsagt af Curtea Constituțională (forfatningsdomstolen) i tilfælde, hvor den pågældende dommer skal give EU-retten forrang for begrundelsen i en afgørelse fra Curtea Constituțională, idet der herved er tale om en bestemmelse i national ret, der fratager dommeren dennes beføjelse til at anvende en dom fra EU-Domstolen, som den pågældende anser for at have forrang?

3) Er princippet om dommers uafhængighed, der er fastsat i artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU, sammenholdt med artikel 2 TEU og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, til hinder for en national retspraksis, der forbyder dommere at anvende Den Europæiske Unions Domstols praksis i straffesager såsom indsigelser om en straffesags rimelige behandlingstid, der er reguleret i artikel 488¹ i den rumænske strafferetsplejelov, idet der i modsat fald vil ske disciplinære konsekvenser?

Anførte EU-retlige forskrifter og anført praksis fra Den Europæiske Unions Domstol

Artikel 2 TEU, artikel 4, stk. 3, TEU og artikel 19, stk. 1, TEU samt chartrets artikel 47.

Dom af 18. maj 2021, Asociația »Forumul judecătorilor din România« (C-83/19, C-127/19, C-195/19, C-291/19, C-355/19 e C-397/19, EU:C:2021:393, herefter »dom af 18.5.2021)

Dom af 27. februar 2018, Associação Sindical dos Juizes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117), præmis 42-44

Dom af 25. juli 2018, Minister for Justice and Equality (mangler ved domsstolssystemet) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586), præmis 48

Anførte nationale retsforskrifter

Rumæniens forfatning, artikel 11, stk. 3, hvorefter en traktat, som Rumænien skal tiltræde, og som indeholder bestemmelser, der er i strid med forfatningen, først kan ratificeres efter revision af forfatningen, og artikel 148, stk. 2 og 4, hvorefter bestemmelserne i traktaterne om oprettelse af Den Europæiske Union og bindende EU-retlige forskrifter har forrang for modstridende bestemmelser i nationale love (stk. 2), og i overensstemmelse hermed sikrer parlamentet, Rumæniens præsident, regeringen og den judicielle myndighed, at de forpligtelser, som følger af tiltrædelsesakten og af bestemmelserne i stk. 2, opfyldes (stk. 4).

Den rumænske straffelov, artikel 297 om magtmisbrug, hvorefter en offentlig embedsmand, som under udøvelsen af sit hverv undlader at udføre en handling eller udfører den på en mangelfuld måde og derved forvolder skade eller tilsidesætter en persons legitime rettigheder eller interesser, straffes med fængsel fra 2-7 år og pålægges forbud mod at bestride et offentligt embede, artikel 283 om proceduremisbrug, hvorefter enhver, der indleder retsforfølgning mod, træffer en frihedsbegrænsende, forebyggende foranstaltning over for eller rejser tiltale over for en person vel vidende om, at den pågældende er uskyldig, straffes med fængsel fra 3 måneder til 3 år og pålægges forbud mod at bestride et offentligt embede.

Den rumænske strafferetsplejelov, artikel 488¹-488⁶, der regulerer klager over en urimelig lang sagsbehandlingstid. I henhold til disse bestemmelser kan en sådan klage indgives med anmodning om fremskyndelse af proceduren i de tilfælde, hvor forfølgelse af lovovertrædelser ikke udøves inden for en rimelig frist. For så vidt angår verserende straffesager kan klagen indgives fra et år efter indledningen af retsforfølgelsen, og det er afdelingen for rettigheder og friheder ved den kompetente retsinstans, som har kompetence til at påkende sagen. Når denne retsinstans anser klagen for begrundet, fastsætter den en frist for, hvornår den offentlige anklager skal træffe afgørelse i sagen, uden dog at kunne give retningslinjer eller foreslå besvarelser på faktiske eller retlige spørgsmål.

Legea nr. 304/2004, privind organizarea judiciară (lov nr. 304/2004 om retsvæsenet), artikel 88¹-88¹¹, om oprettelsen af SIIJ (bestemmelsernes ordlyd er gengivet i anmodningen om præjudiciel afgørelse i sag C-127/19).

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 90/2018, privind unele măsuri pentru operaționalizarea Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (regeringens hastedekret n. 90/2018 om foranstaltninger til operationalisering af afdelingen for efterforskning af overtrædelser begået inden for retsvæsenet)

Legea nr. 303/2004, privind statutul judecătorilor și procurorilor (lov nr. 303/2004 om statuten for dommere og offentlige anklagere), artikel 99, litra ș), hvorefter manglende overholdelse af afgørelser fra Curtea Constituțională (den rumænske forfatningsdomstol) udgør en disciplinær forseelse.

Den rumænske forfatningsdomstols dom nr. 1039/2012 (herefter »forfatningsdomstolen«), hvorefter Domstolens domme er bindende *erga omnes* på medlemsstatsplan.

Forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021 om afvisning af indsigelsen om, at bestemmelserne i artikel 88¹-88⁹ i lov nr. 304/2004 og lovdekret nr. 90/2018, punkt 81 og 83-87, er forfatningsstridige (den forelæggende rets fremhævelser):

»81. En særbestemmelse i Rumæniens forfatning regulerer forholdet mellem national ret og EU-retten på de vilkår, der er fastsat i artikel 148, stk. (2) og (4) [...]. Bestemmelsen om tiltrædelse af Den Europæiske Union indeholder således subsidiært en bestemmelse om overensstemmelse med [EU-] retten, hvorefter alle statens nationale organer i princippet er forpligtede til at gennemføre og anvende [EU-] retten. Det samme gælder forfatningsdomstolen, som i henhold til forfatningens artikel 148 sikrer, at EU-retten anvendes med forrang. **Princippet om EU-rettens forrang skal imidlertid ikke fortolkes således, at det udelukker eller afviser den nationale forfatningsretlige identitet, som er fastsat i forfatningens artikel 11, stk. 3, sammenholdt med artikel 152, der er en garanti for den rumænske forfatnings centrale identitet og som ikke kan ændres på i EU-integrationsprocessen. På grund af denne forfatningsmæssige identitet har forfatningsdomstolen beføjelse til at sikre forfatningens forrang i Rumænien (jf. *mutatis mutandis*, dom af 30.6.2009, 2 BvE 2/08 m.fl., afsagt af Forbundsrepublikken Tysklands forfatningsdomstol).** Ifølge tilpasningsklausulen i forfatningens artikel 148 kan Rumænien ikke vedtage en normativ retsakt, der er i strid med de forpligtelser, som Rumænien har påtaget sig i sin egenskab af medlemsstat [...] men disse har i et vist omfang en forfatningsmæssig begrænsning, der er baseret på begrebet »national forfatningsmæssig identitet«. [...]

83. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at en retsinstans er beføjet til at undersøge, om en bestemmelse i »*de nationale love*«, dvs. som er omfattet af den nationale retsorden, er forenelig med de EU-retlige bestemmelser i forhold til forfatningens artikel 148, og at den, såfremt den fastslår, at bestemmelsen er i strid med EU-retten, har kompetence til at give de EU-retlige bestemmelser forrang i tvister, hvor borgernes subjektive rettigheder tilsidesættes. Under alle omstændigheder er denne ret af den opfattelse, at forfatningen ved begreberne »nationale love« og »national ret« udelukkende henviser til den infrainstitutionelle lovgivning, idet forfatningen har opretholdt sin hierarkisk højere placering i henhold til forfatningens artikel 11, stk. 3. Når dette er sagt [...] ***giver forfatningens artikel 148 ikke EU-retten forrang for Rumæniens forfatning, således at en national retsinstans ikke har beføjelse til at undersøge, om en bestemmelse i national ret, der anses for at være i overensstemmelse med forfatningen i henhold til dennes artikel 148, er forenelig med bestemmelserne i EU-retten.*** Det rumænske retssystem udgøres af alle de retsregler, som den rumænske stat har vedtaget, og som skal være i overensstemmelse med princippet om forfatningsrettens forrang og med legalitetsprincippet, som udgør kernen i retsstatsprincipperne, der er fastsat i forfatningens artikel 1, stk. 5, hvorefter det »i

Rumænien er obligatorisk at overholde forfatningen, dennes forrang og lovene», idet landets eneste lovgivende myndighed er Parlamentet, og staten er organiseret i henhold til princippet om adskillelse af og balancering mellem de tre magter – den lovgivende, den udøvende og den dømmende – inden for rammerne af det konstitutionelle demokrati. I en retsstat er det konstitutionelle demokrati imidlertid ikke en undtagelse, men det reelle aspekt ved et system, inden for rammerne af hvilket forfatningens forrang begrænser lovgivers suverænitet, som i forbindelse med indførelsen af retsregler og vedtagelsen retsakter skal tage hensyn til en række forfatningsretlige principper [...].

84. Det bemærkes, at EU-Domstolen ved at gøre beslutning 2006/928 bindende begrænsede beslutningens virkninger i to henseender: for det første fandt den, at de forpligtelser, som følger af beslutningen, henhører under de opgaver, som er tillagt de rumænske myndigheder, der har kompetence til at samarbejde institutionelt med Europa-Kommissionen (dommens præmis 177), dvs. de opgaver, som udføres af de politiske institutioner, Rumæniens parlament og regering, og for det andet, at disse forpligtelser skal opfyldes under overholdelse af princippet om loyalt samarbejde som omhandlet i artikel 4 TEU. *Det følger af begge perspektiver, at forpligtelserne ikke kan påhvile retsinstanserne, idet de udgør statslige organer, som ikke har tilladelse til at samarbejde med en af Den Europæiske Unions politiske institutioner.*

85. Derfor bemærkes det, at anvendelsen af domskonklusionens punkt 7, hvorefter en retsinstans »af egen drift kan undlade at anvende en national bestemmelse, der er omfattet af anvendelsesområdet for beslutning 2006/928, og som denne retsinstans i lyset af en dom afsagt af Domstolen anser for at være i strid med denne beslutning eller med artikel 19, stk. 1, andet afsnit, TEU«, ikke har hjemmel i Rumæniens forfatning, for så vidt som forfatningens artikel 148, således som det tidligere er anført, fastsætter, at *EU-retten har forrang* for modstridende bestemmelser i national ret. Imidlertid udgør MSK-rapporterne, der er udarbejdet på grundlag af beslutning 2006/928, på grund af deres indhold og virkninger som fastslået i EU-Domstolens dom af 18. maj 2021, ikke EU-retlige regler, som en retsinstans skal give forrang ved at undlade at anvende den nationale lovgivning. Nationale retsinstanser kan derfor ikke stilles i en situation, hvor de skal træffe afgørelse om henstillingerens forrang til skade for den nationale lovgivning, idet MSK-rapporter ikke er normative retsakter og derfor ikke kan komme i konflikt med den nationale lovgivning. Denne konklusion gælder så meget desto mere i tilfælde, hvor den nationale forfatningsdomstol har erklæret den nationale lovgivning for at være i overensstemmelse med forfatningen i henhold til artikel 148 heri.

86. Endelig bemærkes, at *retsstatsprincippet indebærer retssikkerhed*, dvs. borgernes berettigede forventning med hensyn til virkningerne af de gældende lovbestemmelser og deres gennemførelsesbestemmelser, således at et retssubjekt på forudsigelig vis kan fastlægge sin adfærd. Såfremt visse retsinstanser af egen drift undlader at anvende nationale bestemmelser, som de anser for at være i strid med EU-retten, mens andre anvender de samme nationale bestemmelser, idet de

anser dem for at være i overensstemmelse med EU-retten, ville kriteriet om retsforskrifters forudsigelighed i høj grad blive undergravet, hvilket ville medføre en alvorlig retsusikkerhed og implicit en tilsidesættelse af retsstatsprincippet.

87. Eftersom EU-Domstolens dom i sag C-355/19 af 18. maj 2021 ikke antages at kunne føre til en ændring i retspraksis for så vidt angår konstateringen af indvirkningen af beslutning 2006/928/EF på efterprøvelsen af forfatningsmæssigheden og implicit vedrørende tilsidesættelsen af forfatningens artikel 148, afviser Curtea Constituțională (forfatningsdomstol) indsigelsen om forfatningsstridighed af bestemmelserne i artikel 88¹, stk. 1-5, artikel 88²-88⁷, artikel 88⁸, stk. 1, litra a)-c) og e), og stk. 2, og artikel 88⁹ i lov nr. 304/2004 som ugrundet«.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 Den 1. april 2020 indgav RS's ægtefælle en strafferetlig anmeldelse med henblik på strafferetlig tiltale af tre personer, der var beskyttede vidner i sag nr. 1272/63/2018, idet hun anklagede dem for at have afgivet falsk vidneudsagn. Ved samme anmeldelse fremsatte hun anklager mod en retslæge, idet hun gjorde gældende, at den pågældende havde afgivet falsk vidneudsagn og udøvet magtmisbrug, og over for tre juridiske embedsmænd – en offentlig anklager og to dommere – fremsatte hun anklager om proceduremisbrug og magtmisbrug med hensyn til den førstnævnte og om magtmisbrug med hensyn til de to øvrige.
- 2 Hvad angår den offentlige anklager blev det i klagen i det væsentlige gjort gældende, at han havde indledt en strafferetlig forfølgning i strid med appellanternes ret til forsvar og rejse tiltale på grundlag af falske vidneforklaringer.
- 3 Hvad angår dommerne blev det i den strafferetlige anmeldelse gjort gældende, at forfatningsdomstolens dom nr. 250/2019 var blevet tilsidesat under appelsagen på grund af manglende undersøgelse, og fordi der ikke blev taget stilling til en anmodning om retslig omkvalificering, hvorfor retten til forsvar var blevet tilsidesat.
- 4 Eftersom klagen ligeledes angik personer, som havde karakter af juridiske embedsmænd, blev den registreret ved SIIJ, og den 14. april 2020 indledte den offentlige anklager ved SIIJ en straffesag om falsk vidneudsagn, proceduremisbrug og magtmisbrug som omhandlet den rumænske straffelovs artikel 273, 283 og 297.
- 5 Den 10. juni 2021 indgav RS en klage til den forelæggende ret, Curtea de Apel Craiova, judecătoria de drepturi și libertăți (appeldomstolen i Craiova, dommerkollegiet for rettigheder og friheder) om sagsbehandlingstiden med hensyn til den straffesag, der verserer for SIIJ, med påstand om, at retten skal fastsætte en frist for, hvornår den anklager, der behandler sagen, skal afgøre den.

- 6 Efter at SIIJ havde videregivet straffesagens akter til den forelæggende ret på dennes anmodning, kunne den forelæggende ret konstatere, at disse sagsakter omfatter 90 dokumenter, som i det væsentlige består af i) den strafferetlige klage, ii) anmodninger – som RS har formuleret igennem sin valgte forsvarer – om at få oplyst sagsnummeret, at blive informeret om ethvert rettergangsskridt samt at få adgang til sagsakterne og tilladelse til at tage kopier heraf, hvilke anmodninger endnu ikke er blevet besvaret, iii) anklageren MR's anklageskrift, iv) et notat af 10. juni 2021, hvori Curtea de Apel Craiova anmodes om at fremsende en kopi af straffedom nr. 1427/2019, som er afsagt af det dommerkollegium, der behandler klagen, v) to formularer med personlige oplysninger på tiltalte og dennes ægtefælle, vi) tiltalte, RS's, straffeattest og vii) en udskrift fra ECRIS-databasen vedrørende sag nr. 1272/63/2018.

Kort fremstilling af begrundelsen for forelæggelsen

- 7 Den forelæggende ret er først og fremmest af den opfattelse, at RS's anmodning i den sag, der er indbragt for den, enten skal imødekommes eller afvises. Såfremt den skal afvises, skal sagsakterne tilbagesendes til den offentlige anklager med den begrundelse, at den rimelige frist ikke er blevet overskredet. Såfremt den skal imødekommes, skal retten fastsætte en frist for behandlingen af sagen, som skal hjemvises til den offentlige anklager, men manglende overholdelse af denne frist har ingen retlige konsekvenser.
- 8 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at afgørelsen af den sag, der er indbragt for den, forudsætter i) en undersøgelse af den nationale lovgivning om SIIJ's oprettelse og funktionsmåde, ii) de kriterier, som Domstolen opstillede i sin dom af 18. maj 2021, med henblik på at afgøre, om SIIJ opererer i strid med EU-retten, og iii) virkningerne af forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021.
- 9 Den forelæggende ret anfører først og fremmest, at den bindende karakter af Domstolens domme i rumænsk ret indirekte kan udledes af forfatningens artikel 148, stk. 2 og 4, og at forfatningsdomstolen ligeledes har fastslået dette direkte sin dom nr. 1039/2012, hvori det blev fastslået, at »[Domstolens præjudicielle] domme er bindende *erga omnes* i alle medlemsstater [...]«, og at »retsvirkningerne af den præjudicielle afgørelse fra Den Europæiske Unions Domstol er blevet afgrænset i retspraksis.« Domstolen har således fastslået, at en sådan dom vedrørende fortolkningen eller gyldigheden af en EU-retsakt er bindende for den retsinstans, der har fremsat anmodningen om præjudiciel afgørelse, og fortolkningen, der udgør en helhed med de EU-retlige bestemmelser, som Domstolen har fortolket, har ligeledes retskraft i forhold til de øvrige nationale retsinstanser, som ikke kan anlægge deres egen fortolkning af bestemmelserne. Virkningen af præjudicielle domme er ligeledes direkte i den forstand, at medlemsstaternes statsborgere har ret til at påberåbe sig EU-retlige forskrifter direkte for de nationale og EU-retlige instanser, herunder med tilbagevirkende kraft, således at fortolkningen af en EU-retlig forskrift, der er

afsagt i forbindelse med en præjudiciel forelæggelse, afklarer og præciserer betydningen og rækkevidden af denne fra dens ikrafttræden [...]».

- 10 Hvad angår den omstændighed, at Domstolens præjudicielle domme er deklatoriske, har den forelæggende ret ligeledes henvist til præmis 59 i dom af 22. september 2016, Microsoft Mobile Sales International, già Nokia Italia m.fl. (C-110/15).
- 11 Under henvisning til, hvad Domstolen fastslog i præmis 221 og 222 i sin dom af 18. maj 2021, bemærker forelæggende ret, at det spørgsmål, der opstår, er, hvorvidt den – også henset til forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021 – i overensstemmelse med dommen af 18. maj 2021 kan undersøge bestemmelserne om SIIJ's oprettelse og funktionsmåde.
- 12 Behovet for at forelægge Domstolen det første spørgsmål følger af konflikten mellem dommen af 18. maj 2021 og forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021 samt risikoen for, at der indledes en traktatbrudsprocedure mod Rumænien.
- 13 Hvad angår det andet præjudicielle spørgsmål bemærker den forelæggende ret, at den skal vælge at anvende enten EU-retten i henhold til dommen af 18. maj 2021 eller forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021. Hvis retten vælger at anvende EU-Domstolens dom og undlader at anvende forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021, udsætter den pågældende dommer sig imidlertid for en disciplinærsag i henhold til artikel 99, litra ş), i lov nr. 303/2004, eftersom den manglende overholdelse af afgørelsen fra Curtea Constituțională udgør en disciplinær forseelse, og i forbindelse med en disciplinærsag kan dommeren suspenderes fra embedet, hvilket kan bringe den pågældendes uafhængighed i forbindelse med vedtagelsen af afgørelsen i fare.
- 14 Den forelæggende ret er desuden af den opfattelse, at forfatningsdomstolens dom nr. 1039/2021 bevirkede en ændring af dens beføjelser, som skader dens beslutningsfrihed alvorligt, og den henviser i denne retning til de forklaringer, som visse af forfatningsdomstolens dommere har givet i en særskilt udtalelse, som er dissenterende fra den udtalelse, som forfatningsdomstolen har lagt til grund i dom nr. 1039/2021.
- 15 Ifølge denne dissenterende udtalelse bekræfter dommen af 18. maj 2021 blot en længerevarende fast praksis ved Domstolen, og forfatningsdomstolen handlede *ultra vires*, da den, uden konkret at være blevet anmodet herom af den ret, som gjorde indsigelsen om forfatningsstridighed gældende, foretog en vurdering af Domstolens kompetence.
- 16 Ophavsmændene til den dissenterende udtalelse har anført, at dommen af 18. maj 2021 burde have udgjort et yderligere argument for, at forfatningsdomstolen skulle ændre sin praksis, men at en sådan ændring under alle omstændigheder ville blive nødvendig efter en omhyggelig fornyet gennemgang af forfatningen.

- 17 Under henvisning til forfatningens artikel 148 har disse ophavsmænd endvidere gjort gældende, at denne bestemmelse anerkender, at EU-retten har systematisk forrang for modstridende bestemmelser i national ret. Enhver national offentlig myndighed (retsinstans eller offentlig forvaltning) kan og skal fastslå denne forrang.
- 18 Ved at forpligte alle offentlige myndigheder, herunder retsinstanserne, til at sikre opfyldelsen af de forpligtelser, som den rumænske stat har påtaget sig ved at tiltræde Den Europæiske Union, har sikkerhedsstilleren endvidere sikret en effektiv retsbeskyttelse af alle EU-borgeres rettigheder.
- 19 Den forelæggende ret har igen i forbindelse med det andet præjudicielle spørgsmål, idet den ligeledes henviser til Domstolens domme i sag C-64/16 og C-216/18 PPU, anført, at bestemmelsen i lov nr. 303/2004, der fastsætter indledning af en disciplinærsag og disciplinære sanktioner over for en dommer ved manglende opfyldelse af forfatningsdomstolens domme – i de tilfælde, hvor en sådan dom fra forfatningsdomstolen fratager den nationale retsinstans muligheden for at anvende Domstolens dom, som den anser for at have forrang – ville være i strid med princippet om uafhængighed som fastsat i artikel 19, stk. 1, andet led, TEU, sammenholdt med artikel 2 TEU og chartrets artikel 47 samt EU-Domstolens praksis.
- 20 Forfatningsdomstolen underlægger nemlig anvendelsen af EU-regler yderligere betingelser, der er i strid med Domstolens praksis, såsom betingelsen om, at disse regler »udfylder et hul i forfatningen« (præmis 49 i dom nr. 390/2021), og den forbyder den forelæggende ret at undlade at anvende nationale bestemmelser, der er i strid med EU-retten.
- 21 Ifølge den forelæggende ret forbeholder forfatningsdomstolen sig enekompetence til at anvende EU-retten, selv om den ikke er en højere retsinstans end appeldomstolen og ikke har nogen i henhold til EU-retten anerkendt beføjelse til at gribe ind ved at korrigere, annullere eller bekræfte de almindelige retsinstansers anvendelse af EU-retten i Rumænien.
- 22 Hvad angår det tredje spørgsmål bemærker den forelæggende ret, at appellanten ved den nationale retsinstans har klaget over, at kravet om en rimelig sagsbehandlingstid i straffesagen ikke er opfyldt, og at han i over et år ikke har modtaget svar på de anmodninger, han har fremsat over for SIIJ.
- 23 I denne forbindelse skal dommerkollegiet for rettigheder og friheder undersøge samtlige de omstændigheder, der har givet straffesagen den sagsbehandlingstid, som appellanten anser for urimelig, herunder de regler, som fastsætter SIIJ's virksomhed, afdelingens arbejdsbyrde i forhold til antallet af anklagere, andelen af afgjorte sager, SIIJ's funktionsmådes overensstemmelse med dommen af 18. maj 2021, idet den skal afgøre, hvorvidt afdelingens arbejde inden for rammerne af de gældende regler og i den nuværende sammensætning er begrundet i objektive og kontrollerbare, tvungende hensyn til god retspleje, og om den nævnte afdeling er i

stand til at færdigbehandle straffesagen under overholdelse af retten til en retfærdig rettergang, herunder med hensyn til sagsbehandlingstiden.

- 24 Den forelæggende ret skal desuden afgøre, om sagsakterne kan udleveres med henblik på, at straffesagen kan viderebehandles ved en afdeling i anklagemyndigheden med hensyn til hvilken, det i henhold til dommen af 18. maj 2021 kan gøres gældende, at den handler i strid med EU-retten.
- 25 Den analyse, som den forelæggende ret skal foretage, afkræftes imidlertid af forfatningsdomstolens dom nr. 390/2021, hvori denne fastslog, at »en national retsinstans ikke er berettiget til at undersøge, om en bestemmelse i national ret, der er blevet anset for forfatningsmæssig i henhold til forfatningens artikel 148, er forenelig med bestemmelserne i EU-retten«.
- 26 Den forelæggende ret henviser til sagen med en dommer ved Curtea de Apel (appeldomstol) i Pitești, over for hvem justitsministeriets inspektører som beskrevet i pressen indledte en disciplinærsag for påståede uregelmæssigheder, som bestod i dommerens onde tro eller grove uagtsomhed ved udøvelsen af sine funktioner i forbindelse med behandlingen af en sag, hvor der var gjort indsigelse mod behandlingstiden, og dommeren i henhold til artikel 2 TEU og artikel 19 TEU, beslutning 2006/928 og dommen af 18. maj 2021 fastslog, at SIIJ »ikke er berettiget som følge af objektive og kontrollerbare, tvingende hensyn til en god retspleje og ikke stiller specifikke garantier, der dels udelukker enhver risiko for, at den nævnte afdeling anvendes som et instrument til at udøve politisk kontrol med de enkelt dommere og offentlige anklageres aktiviteter, således at disses uafhængighed undermineres, dels sikrer, at dens beføjelser kan udøves i forhold til sidstnævnte personer under overholdelse af de forpligtelser, som følger af chartrets artikel 47 og 48«, og inspektørerne forpligtede den offentlige anklager til at erklære sig inkompetent til at afgøre sagen og følgelig at undlade at anvende bestemmelserne i artikel 88¹ i lov nr. 304/2004 i forbindelse med fastlæggelsen af kompetencen. Ifølge justitsministeriets inspektører »vedrører den undersøgelse, som Curtea de Apel Pitești skal foretage af egen drift, ikke fortolkningen af EU-Domstolens dom af 18. maj 2021, men bestemmelserne for overholdelse af de procedureregler, der finder anvendelse på klagen vedrørende sagsbehandlingstiden«.
- 27 Af denne grund er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt den praksis, hvorved der indledes disciplinærsag mod en dommer, som på grundlag af dommen af 18. maj 2021 er af den opfattelse, at de nationale bestemmelser om SIIJ er i strid med EU-retten, er i overensstemmelse med princippet om dommeres uafhængighed.

Anmodning om præjudiciel hasteprocedure og subsidiært en fremskyndet procedure

- 28 Den forelæggende ret har anmodet om, at bestemmelserne i statuten for Domstolen og Domstolens procesreglement vedrørende den præjudicielle

hasteprocedure eller subsidiært bestemmelserne om den fremskyndede procedure finder anvendelse.

- 29 Denne anmodning er begrundet i den omstændighed, at der verserer en disciplinærsag, som er indledt som følge af anvendelsen af EU-retten, nemlig dommen af 18. maj 2021, hvilket alvorligt skader retsinstansernes uafhængighed og retssystemets stabilitet. Desuden påvirker den usikkerhed, som de omtvistede nationale bestemmelser skaber, den måde, hvorpå det retslige samarbejde, der er indført ved artikel 267 TEUF, fungerer.

ARBEJDSDOKUMENT